

ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ОНОМАСТИКА

УДК 811.161.2:34(063):343.352
[https://doi.org/10.17721/um/52\(2022\).19-31](https://doi.org/10.17721/um/52(2022).19-31)

Наталія Стратулат, канд. філол. наук, проф.,
Національна академія внутрішніх справ, Київ
<https://orcid.org/0000-0001-7738-4311>

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛЕКСЕМ КОРУПЦІЯ, КОРУПЦІЙНИЙ, АНТИКОРУПЦІЙНИЙ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Присвячено характеристиці лексичних одиниць сучасної української мови, які забезпечують укладання нормативних текстів чинного національного законодавства. На матеріалі Закону України “Про запобігання корупції” здійснено кількісний та якісний аналіз лексичних одиниць “корупція”, “корупційний”, “антикорупційний”: визначено їх уживаність у правовому тексті; виявлено специфіку функціонування; виокремлено відповідні словосполучення, складниками яких є аналізовані лексеми; окреслено їхню роль у досліджуваному нормативно-правовому акті; встановлено відповідні семантичні відношення.

***Ключові слова:** мова права, правнича лексика, мовні одиниці, лексичне значення, тлумачення, правовий текст, нормативно-правовий акт, антикорупційне законодавство.*

Постановка проблеми. Мова права, як зазначають сучасні дослідники, – це соціально та історично сформована сукупність мовних засобів (лексичних, фразеологічних, граматики-стилістичних), яка є поліфункціональною, багаторівневою, відкритою і стилістично диференційованою системою [Артикуца : 25]. Із огляду на те, що відкритість правничої мови як системи сприяє проникненню та функціонуванню тих лексичних одиниць (як загальноновживаних, так і термінологічних), які відображають актуальну суспільну дійсність, – “<...> юридичний текст як мовне (текстуальне) вираження юридичного мислення і репрезентації правового знання <...>” [Артикуца : 27] підпадає під вплив цієї реальності.

Однією із комунікативно-функціональних галузей мови права є законодавство. Сучасне законодавство України виявляє, з одного боку, волю правової держави, а з іншого – свободу й захист особистості. Воно використовує той арсенал мовних засобів, який дає змогу висловити правову думку, що узгоджується з найважливішими потребами сьогодення залежно від призначення й напряду певного нормативного документа.

Правнича лексика перебуває в тісному зв'язку “зі світоглядом та ідеологією панівного класу, з різними політичними та юридичними теоріями, суспільними традиціями, правовим досвідом” [Шеремет : 27]. Саме тому система законодавчих актів послуговується тими лексичними одиницями, які найбільш повно характеризують нагальні правові питання сучасності.

З огляду на те, що нормативно-правові тексти під впливом соціальних перетворень зазнають змін (доповнення до чинного юридичного документа), або з'являються нові нормативні акти, у площині сучасних учень дослідження правничої мови лишається актуальним. Особливо це важливо сьогодні – у період істотних змін в сучасному законодавстві України, детермінованих суспільними чинниками.

Аналіз праць із теми дослідження. Питання, пов'язані з вивченням мовних одиниць як засобу вираження правової думки в Україні, завжди були в царині наукових досліджень. Правнича лексика сучасного українського законодавства є об'єктом зацікавлення вітчизняних дослідників.

Н. Артикуца, Д. Баранник, Ю. Прадід, А. Токарська й ін. студіюють теоретичні та методологічні аспекти мови права, а також становлення і перспективи розвитку правничої лінгвістики в законодавчій практиці; І. Андерш, Л. Боярова, С. Головатий, Т. Кияк, А. Крижанівська, Г. Кожевников, Л. Симоненко, С. Шестакова та ін. досліджують термінологічну лексику правничого дискурсу, її унормування, кодифікацію і стандартизацію в лексикографічних працях; М. Вербенец, І. Кочан, М. Любченко, Г. Мацюк, Т. Панько, Л. Чулінда, Н. Яцишин та ін. розглядають юридичну термінологію як спеціалізовану систему правових понять; В. Горпинич, А. Присяна, О. Тур та ін.

вивчають дериваційний потенціал і способи творення юридичних термінів, зафіксованих у нормативно-правових актах; А. Коваль, А. Ляшук, Ф. Нікітіна, О. Сербенська та ін. з'ясовують семантичні особливості сучасної правничої лексики української мови; П. Луньо, Н. Олійник, Г. Онуфрієнко, І. Царьова та ін. розглядають функціонування запозичень та імплементації іншомовних словотворчих формантів і термінів; С. Головатий, Ю. Зайцев, С. Кравченко, А. Паньков, І. Усенко та ін. аналізують мову законодавчих текстів і роль правничої термінології в державотворчому процесі.

Об'єкт дослідження – лексика актів українського антикорупційного законодавства. **Предмет дослідження** – функціонування лексичних одиниць “корупція”, “корупційний”, “антикорупційний” у мові законодавчого документа.

Матеріал дослідження: текст Закону України “Про запобігання корупції” від 14 жовтня 2014 р. (№ 1700-VII). Цей нормативно-правовий акт, за словами відомого мовознавця Д. Баранника, є основою національної правової системи, стосується основоположних аспектів життя і діяльності суспільства; визначаючи основні правові норми, послуговується характерною для опису правових положень лексикою [Баранник : 8].

Формулювання мети статті (постановка завдання). Актуальність вибору проблеми визначила **мету дослідження:** здійснити кількісний і якісний аналіз лексичних одиниць як базового складника нормативних текстів сучасного антикорупційного законодавства. Для реалізації мети потрібно виконати такі **завдання:** з'ясувати сфери застосування законодавчих актів, що зазнали трансформацій унаслідок соціальних умов; визначити уживаність у тексті Закону України “Про запобігання корупції” лексем “корупція”, “корупційний”, “антикорупційний” як ключових елементів антикорупційного законодавства, установити їхні характерні ознаки; виокремити відповідні словосполучення, складниками яких є зазначені лексеми, окреслити їхню роль у досліджуваному нормативно-правовому акті антикорупційного законодавства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Натепер трансформації зазнають ті сфери законодавства, які відображають найактуальніші потреби соціуму. Однією з таких сфер є законодавство, що зорієнтоване на протидію корупції як негативному суспільному явищу.

Питання корупції гостро постає як на світовому, так і на державному рівні. Зважаючи на важливість подолання корупційних ризиків і їхніх наслідків, нині в Україні у сфері протидії корупції та корупційним злочинам існує розгалужене законодавство, яке відповідає більшості міжнародних вимог. Як зазначають учені, новітній етап розвитку правової політики України характеризується системними змінами до законодавства у сфері протидії корупції, зокрема доповненням чинних нормативних актів новими статтями, заміною усталених понять, а також узгодженням національного законодавства з міжнародними стандартами та створенням значної кількості антикорупційних органів [Кваша : 360].

Як відомо, кожен напрям законодавства, який обслуговує відповідну галузь права, має свою мовну специфіку, послуговується своїм (іноді відмінним) лексичним апаратом [Кочан : 112].

Зрозуміло, що антикорупційні акти, у яких описано важливі правові питання, сприяють розвитку лексичного апарату. Для формулювання відповідних правових положень використовуються правничі лексика, за допомогою якої описано тексти нормотворчих актів. Передусім це лексика на позначення ключових понять, покладених в основу антикорупційного законодавства.

Оскільки лексема *корупція* (а також похідні від неї) і поняття, яке вона позначає, потрапляють у правове поле, вони репрезентовані відповідними нормативно-правовими актами. Тенденції, які простежуємо в мові права, свідчать про розширення в чинному законодавстві складу лексики.

Звернімо увагу на те, що в реєстрі Словника української мови в 20-ти томах (СУМ-20) (який найбільш повно й ґрунтовно висвітлює сучасний стан української мови) зафіксовано тринадцять інноваційних лексичних одиниць словотвірного гнізда з домінантою *корупція*. Натомість у Словнику української мови в 11-ти томах (СУМ-11) – лише одну одиницю із зазначеного

вище лексико-дериваційного гнізда – *корупція* [Стратулат, Кольчук : 148]. Це свідчить про те, що “запозичені терміни мають значний словотвірний потенціал, утворюючи словотвірні гнізда” [Симоненко : 42], розширюючи при цьому словниковий склад української мови та заповнюючи мовні лакуни.

З’ясуємо значення лексеми *корупція*. У вказаних лексикографічних працях семантику слова *корупція* інтерпретують по-різному, що свідчить про розвиток його семантичного наповнення.

СУМ-11 подає таке значення слова *корупція*: ‘у капіталістичних країнах – підкупність, продажність урядовців і громадських діячів’. СУМ-20 фіксує тлумачення цієї одиниці як ‘використання посадовими особами свого службового становища для власної вигоди; підкупність, продажність урядовців і політиків’, а також відтінок значення: ‘розкладання економічної і політичної систем у державі, що виражається в продажності посадових осіб і громадських діячів’.

У сучасному антикорупційному законодавстві цю одиницю тлумачено ширше й повніше, з урахуванням правничого аспекту її функціонування: “використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов’язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки / пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка / пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов’язаних з ними можливостей” (ЗУПЗК).

У межах нових лексичних одиниць, що з’явилися в СУМ-20 (і функціонують у чинному законодавстві) у межах дериваційного гнізда з домінантою *корупція*, визначимо також семантику похідних (від слова *корупція*) прикметникових одиниць *корупційний* та *антикорупційний*. У СУМ-20 *корупційний* інтерпретовано в такий спосіб: ‘стосовно до корупції’ (значення слова *корупція* зазначено вище); *антикорупційний* – як ‘спрямований проти корупції, який протидіє їй’.

Дослідження мовного матеріалу засвідчило, що в Законі України “Про запобігання корупції” лексична одиниця *корупція* фіксується 279 разів; *корупційний* – 139; *антикорупційний* – 98. Усього в тексті Закону налічено 516 аналізованих одиниць, які входять у сполучуваність із різними словесними знаками.

Найбільша частотність, як бачимо, характерна для лексеми *корупція*, що є природним, оскільки саме вона відображає ключове поняття і становить основу правничої лексики в нормативно-правових актах окресленої галузі суспільних відносин.

Проте лексичні одиниці *корупційний* і *антикорупційний* також демонструють свою активність у поєднанні з іншими словами, а також частотність уживаності в тексті.

Ці одиниці стали продуктивними елементами в лексичному наповненні моделей різних словосполучень при визначенні правових понять й описі правових норм і положень. Лексеми *корупція*, *корупційний*, *антикорупційний* входять до назв розділів Закону: *Розділ II. Національне агентство з питань запобігання корупції*; *Розділ III. Формування та реалізація антикорупційної політики*; *Розділ IV. Запобігання корупційним та пов’язаним з корупцією правопорушенням*, а також статей: *Стаття 2. Законодавство у сфері запобігання корупції*; *Стаття 17⁻¹. Підрозділ внутрішнього контролю, підрозділ з питань запобігання корупції Національного агентства*; *Стаття 18. Антикорупційна політика*, *Стаття 19. Антикорупційні програми*; *Стаття 53⁻¹. Забезпечення умов для повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов’язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону*.

Крім того, у поточному тексті Закону знаходимо багато прикладів, що демонструють активну валентність досліджуваних лексем. Наприклад: *...здійснення аналізу ефективності діяльності уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції* (п. 7 ст. 12); *...організація роботи з оцінки корупційних ризиків у діяльності відповідного органу* (пп. 2 п. 6 ст. 13⁻¹); *...накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов’язаного з корупцією* (п. 3 ст. 5).

Аналізована лексика слугувала виникненню багатьох стійких словосполучень, зокрема назв державних органів, органів виконавчої влади, установ. Наприклад: *Вищий антикорупційний суд* (п. 11. ст. 13⁻¹); *Спеціалізована антикорупційна прокуратура* (п. 2 ст. 51⁻³; п. 1 ст. 12.); *Національне агентство корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень* (п. 5 ст. 17⁻¹); *Національне агентство з питань запобігання корупції* (ст. 4); *Національне антикорупційне бюро України* (п. 1 ст. 1; п. 1 ст. 3; п. 1 ст. 13⁻¹; п. 2 ст. 53⁻¹).

У п. 1 ст. 1 Закону подано визначення загальної назви щодо зазначених вище найменувань державних органів, органів виконавчої влади, установ: “спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії **корупції** – органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання **корупції**”.

Окремо розглянемо словосполучення, що позначають службове становище, пов'язане з виконанням обов'язків в органах чи установах. Для прикладу наведемо такі найменування: *Голова Національного агентства з питань запобігання корупції*; *заступник Голови Національного агентства з питань запобігання корупції* (п. 1 ст. 3; п. 3 ст. 51⁻³); *керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури* (п. 5. ст. 9).

До групи словосполучень, компонентами яких є лексеми *корупція* та *антикорупційний*, належать ті, що називають систему законодавчих актів: *антикорупційне законодавство* (п. 1 ст. 1; п. 6 ст. 13⁻¹); *законодавство у сфері запобігання і протидії корупції* (пп. 8 п. 6 ст. 13⁻¹); *законодавство у сфері запобігання корупції* (ст. 2); *законодавство щодо запобігання корупції* (пп. 3 п. 6 ст. 13⁻¹). Семантика аналізованих стійких словосполучень відрізняється тим, що перше позначає узагальнену назву нормативних актів досліджуваної сфери законодавства; друге – акти щодо запобігання корупції та акти щодо її протидії; третє й четверте (вужче за значенням) – лише акти, що фіксують норми запобігання корупції. Крім того, словосполучення *законодавство у сфері запобігання корупції* (ст. 2) та *законодавство щодо запобігання корупції* (пп. 3 п. 6 ст. 13⁻¹) – варіативні: значення

цих стійких словосполучень однакове, проте інтерпретація поняття, яке ці сполуки позначають, різна.

Становлять інтерес словосполучення на позначення абстрактних понять на зразок *сфера протидії корупції* (п. 1, ст. 12; п. 7 ст. 12; ст. 51⁻²); *ситуації щодо корупції* (п. 1 ст. 11; п. 2 ст. 17; п. 3 ст. 17; п. 5 ст. 17; п. 2 ст. 20); *ставлення до корупції* (п. 1 ст. 11); *факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень* (п. 1 ст. 1; п. 1 ст. 12); *корупційні ризики* (п. 1 ст. 11; п. 5 ст. 17⁻¹; п. 2 ст. 19; п. 1, ст. 46; п. 3 ст. 46; п. 1 ст. 51⁻³); *питання, пов'язані із запобіганням корупції* (пп. 14 п. 1 ст. 11); *антикорупційна стратегія* (п. 3 ст. 14); *антикорупційні програми* (п. 1 ст. 11; п. 1 ст. 12; п. 1 ст. 13⁻¹; п. 5 ст. 17⁻¹; п. 1 ст. 19); *державна антикорупційна політика* (п. 1 ст. 4; п. 1 ст. 11).

Розглянуті словосполучення можуть мати різне тлумачення. Скажімо, словосполучення *питання, пов'язані із запобіганням корупції* (пп. 14 п. 1 ст. 11) і як його варіант – *питання запобігання корупції* (п. 1 ст. 21). Або ж *антикорупційні програми* (п. 1 ст. 19; п. 2 ст. 19) і – *програми антикорупційного спрямування* (п. 2 ст. 19). Останні два приклади варіативності використано в статті, яка має назву “Антикорупційні програми”.

З огляду на це доречніше було б уніфікувати формулювання уживаних сполук відповідно до назви.

Як зазначають дослідники, для законодавчої лексики характерна антонімія, яка відіграє велику роль у нормативно-правовому акті, оскільки є смисловим, логічним явищем. У правовому тексті основне призначення антонімів полягає в тому, щоб за допомогою протиставлення слів (зокрема термінів), понять чітко передати думку законодавця [Кравченко : 11].

У Законі України “Про запобігання корупції” також функціонують антонімічні мовні одиниці. Так, у тексті чинного Закону протилежні за значенням слова *корупційний* і *антикорупційний* використано в різному лексичному оточенні. Наприклад: *корупційне правопорушення* (п. 1 ст. 1; п. 20 ст. 20) або *корупційний злочин* (п. 3 ст. 5) та *дотримання антикорупційного законодавства* (пп. 6 п. 6 ст. 13⁻¹).

Проте є випадки, коли те саме слово, зокрема термін *корупція*, стає елементом словосполучень, які вступають в антонімічні зв'язки. Наприклад: *правопорушення, пов'язане з корупцією* (п. 1 ст. 1) і *заходи щодо запобігання корупції* (п. 1 ст. 11).

У тексті аналізованого Закону та в інших нормативно-правових актах використано також синоніми. Взаємозаміну слів або словосполучень застосовують із прагматичною метою для деталізації або уточнення змісту правового тексту [Кравченко : 12]. Синонімію в Законі спостерігаємо в таких ілюстраціях, що утворюють синонімічний ряд: *заходи щодо запобігання корупції* (п. 1 ст. 11) ↔ *заходи, спрямовані на формування у свідомості громадян негативного ставлення до корупції* (п. 1 ст. 11) ↔ *підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації з питань, пов'язаних із запобіганням корупції* ↔ *організація роботи із запобігання і виявлення корупції* (п. 1 ст. 12) ↔ *надання методичної та консультаційної допомоги з питань додержання законодавства щодо запобігання корупції* (пп. 3 п. 6 ст. 13⁻¹) ↔ *організація проведення досліджень з питань вивчення ситуації щодо корупції* (пп. 5 п. 1. ст. 11).

Синонімічні зв'язки в аналізованому правовому тексті демонструє також пара *антикорупційна політика* (п.1 ст. 4) ↔ *антикорупційна стратегія* (п. 3, ст. 14; п. 1; ст. 11).

Висновки й перспективи дослідження. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що, зважаючи на відкритість правничої мови, юридичний текст як виразник правової думки завжди перебуває під впливом актуальної суспільної дійсності, тому зміст нормативно-правових актів відповідає найважливішим потребам сьогодення. Найбільше змін відбувається в системі законодавчих актів, сфери застосування яких зазнали трансформацій через соціальні умови. З'ясовано, що натепер в Україні зміни в законодавстві торкнулися різних сфер правничого мовотворення, зокрема й напряду, який описує антикорупційну діяльність. Окреслено, що антикорупційне законодавство, як і будь-яка інша сфера сучасної системи нормативно-правових актів, характеризується специфічними ознаками та послуговується відповідним лексичним складом.

Виявлено, що з-поміж основних базових одиниць мови Закону України “Про запобігання корупції” – “корупційний”, “антикорупційний”, “корупція” – остання є найуживанішою. Зазначені одиниці слугували появі багатьох стійких словосполучень на позначення державних органів, органів виконавчої влади, установ, назв посад, а також абстрактних найменувань. Установлено, що аналізовані лексеми належать до складу назв розділів і статей нормативного документа, частотні в поточному тексті. З огляду на те, що в тексті є випадки варіативності інтерпретованих понять, наголошено на доцільності їхньої уніфікації. Установлено, що для аналізованої законодавчої лексики характерні антонімічні та синонімічні зв’язки.

Перспективи подальших досліджень убачаємо передусім в аналізі співвідношення функціонування лексичних одиниць “корупція”, “корупційний”, “антикорупційний” у текстах Закону України “Про запобігання корупції” та кодексах, що забезпечують національне антикорупційне законодавство.

ДЖЕРЕЛА

ЗУПЗК – Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII (в редакції : 15.06.2022). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення : 28.04.2022).

СУМ-11 – Словник української мови : в 11-ти томах. Київ : Наукова думка, 1970–1980. URL : <http://sum.in.ua/> (дата звернення : 26.09.2021).

СУМ-20 – Словник української мови : в 20-ти томах (1–11 томи). URL : <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=57199&page=1822> (дата звернення : 26.09.2021).

ЛІТЕРАТУРА

Артикуца Н. В. Мова права у її функціональних різновидах. *Сьогоднішня українського мовного середовища* / упоряд. Л. З. Мороз. Київ, 2008. С. 23–32.

Баранник Д. Х. Мова права як окремий функціональний стиль. *Мовознавство*. 2003. № 6. С. 8–17.

Кваша О. О. Політична воля – необхідна умова ефективної протидії корупції. *Правова держава*. 2020. Вип. 31. С. 359–365.

Кочан І. Правнича термінологія крізь призму лінгвістики. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Проблеми української термінології*. 2014. № 791. С. 112–117.

Кравченко С. П. Мова як фактор правоутворення та законотворення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса : Одеська національна юридична академія, 2000. 20 с.

Симоненко Л. О. Українське термінознавство кінця ХХ – початку ХХІ ст. : стан і перспективи розвитку. *Мовознавство*. 2018. № 3. С. 39–47.

Стратулат Н. В., Корольчук В. В. Лексема “корупція” як об’єкт вивчення правничої лінгвістики. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9–10 груд. 2021 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 147–151.

Шеремет Н. Правнича термінологія української мови та процеси творення. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Проблеми української термінології*. 2013. № 765. С. 120–123.

REFERENCES

Artykutsa, N. V. (2008). Mova prava u yii funktsionalnykh riznovydakh. *Sohodennia ukrainskoho movnoho seredovyshcha*, L. Z. Moroz. (ed.). Kyiv, pp. 23–32 (in Ukrainian).

Barannyk, D. Kh. (2003). The language of law as a separate functional style. *Movoznavstvo*, 6, 8–17 (in Ukrainian).

Kvasha, O. O. (2020). Political will is a necessary condition for effective anti-corruption. *Pravova derzhava*, 31, 359–365 (in Ukrainian).

Kochan, I. (2014). Legal terminology through the prism of linguistics. *Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska politekhnika”. Problemy ukrainskoi terminolohii*, 791, 112–117 (in Ukrainian).

Kravchenko, S. P. (2000). Mova yak faktor pravoutvorennia ta zakonotvorennia. *PhD thesis* (Law). Odessa, Odessa National Law Academy, 20 p. (in Ukrainian).

Symonenko, L. O. (2018). Ukrainian terminology of the end of the 20 th – beginning of the 21 st century : state and prospects of development. *Movoznavstvo*, 3, 39–47 (in Ukrainian).

Stratulat, N. V., Korolchuk, V. V. (2021). Leksema “koruptsiia” yak ob'iekt vyvchennia pravnychoi linhvistyky. Realizatsiia derzhavnoi antykoruptsiinoi polityky v mizhnarodnomu vymiri : Proceedings of the scientific-practical conference, Dec, 9–10, 2021, (pp. 147–151), Kyiv (in Ukrainian).

Sheremet, N. (2013). Legal terminology of the Ukrainian language and processes of creation. Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska politekhnika”. Problemy ukrainskoi terminolohii, 765, 120–123 (in Ukrainian).

Natalia Stratulat, PhD, Prof.
National Academy of Internal Affairs, Kyiv

FEATURES OF THE FUNCTIONING OF LEKSEM CORRUPTION, CORRUPTIVE, ANTI-CORRUPTION IN MODERN UKRAINIAN LEGISLATION

The article is devoted to the characteristic features of the lexical units of the modern Ukrainian language, which ensure the compilation of normative texts of current national legislation. Given the openness of the legal language, the legal text as an expression of legal opinion is always under the influence of current social reality. Therefore, the content of normative legal acts meets the most important needs of today. Since normative documents undergo corresponding changes under the influence of significant social transformations, the issue of studying legal language (its composition and features) remains important among other areas of modern linguistic science.

It is found that today in Ukraine, changes in legislation as one of the communicative and functional branches of the language of law have affected various areas of legal language creation, including the direction that describes anti-corruption activities. It is determined that the language of law as a kind of system is characterized by specific features and a certain language arsenal of means. The attention is focused on the fact that each area of legislation uses the corresponding lexical composition. This also applies to legislation describing the fight against corruption and corruption-related crimes. It is indicated that, since the lexeme “corruption” and its derivatives describe the standards enshrined in the text of the document, the proposed study presents the lexical compatibility of the units under consideration.

A quantitative and qualitative analysis of the lexical units “corruption”, “corruptive”, “anti-corruption” was carried out on the material of the Law of Ukraine “On Prevention of Corruption”: their usage in the legal text was determined, the specifics of their functioning were revealed, the relevant phrases were singled out, the components of which are the analyzed lexemes, their role in the researched regulatory act of anti-corruption legislation is

outlined. It was established that the analyzed lexemes often belong to the names of sections and articles of the regulatory document; also rare cases indicate that the units “corruption”, “corruptive”, “anti-corruption” are elements of stable terminological compounds. In addition, the existing variability of word combinations with used verbal signs was recorded.

Keywords: *language of law, legal vocabulary, language units, lexical meaning, interpretation, legal text, normative legal act, anti-corruption legislation.*

Стаття надійшла до редколегії 21.04.22

Рекомендована до друку 27.05.22

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)